

EGYSZERŰSÉG VAGY LEEGYSZERŰSÍTÉS?

SZABADOS ÁDÁM

Az értelmiségi bibliai értelemben vett megmenekülésének titka az, hogy különbséget tud-e tenni egyszerűség és leegyszerűsítés között. Minden értelmiségi tisztában van a világ bonyolultságával. A kozmológia számol a *világmindenség*, a fizika a *világ működése*, a biológia az *élet*, a pszichológia a *lélek*, a szociológia a *társadalom*, a politológia a *hatalom*, a filozófia a *gondolkodás*, a teológia a *hit* bonyolultságával. Az értelmiségi a kérdések nagy száma és komplexitása miatt minden választ könnyen leegyszerűsítőnek érez. A becsületes értelmiségi számára ezért végtelenül hosszúnak tűnik az út Istenhez is. Ahhoz, hogy a leegyszerűbb igazságokat tényeknek fogadhassa el, úgy érzi, végtelen utat kell bejárnia, hiszen mindenhol újabb kérdésekbe botlik, újabb és újabb útelágazásokhoz érkezik. Berzenkedik a leegyszerűsítéstől, mert az számára a valóság tagadása. Az értelmiségi gyakran úgy érzi, hogy két út van előtte: intellektuális öngyilkosság vagy örökös keresés.

Jézus egy alkalommal hálát adott Atyjának (akit a menny és föld Urának nevez), amiért a lényeges igazságokat elrejtette a bölcsek és értelmesek elől és a kisgyermeknek felfedte. Ezek szerint Jézus a valósággal való szembefordulást és az intellektuális öngyilkosságot javasolja? Ha nem teszünk különbséget *egyszerűség* és *leegyszerűsítés* között, a következtetés elkerülhetetlennek tűnik. A kettő közti különbségtétel viszont megmentheti a bölcseket és értelmeseket is. Jézus egyszerűségről és nem leegyszerűsítésről beszélt. A leegyszerűsítés az egyszerűség utánzata. Az egyszerűség alázat, a leegyszerűsítés gőg. Az egyszerűség ugyanis számol a világ sokrétű, komplex valóságával, és azt választja vezetőül, aki mindazt létrehozta. A leegyszerűsítés viszont tagadja a világ bonyolultságát, és így hiszi magát okosnak. Inkább felfuvalkodott kisszerűség mint bölcsesség. A leegyszerűsítés éppen ezért nem rokona, hanem ellenfele a valódi egyszerűségnek.

A leegyszerűsítés és a hit egyszerűsége közötti különbséget jól illusztrálja a gordiuszi csomó mondája. Az ókori monda szerint Gordeusz, Phrúgia királya, országának egyik városában, Gordeonban saját szekérének a gyepplőszárait számtalan kibogozhatatlan csomóval odakötözte a járomhoz, hogy halála után senki ne használhassa. A frígiaiak szerint a csomóhoz egy isteni jóslat fűződött: az lesz Ázsia ura, aki kibogozza a gyepplőszárok áttekinthetetlenül egymásba fonódó csomóját. Hosszú időn át senkinek sem sikerült megbirkózni a feladattal. Végül Kr. e. 343-ban Nagy Sándor elfoglalta a várost. A város meghódolt lakói bevezették főistenük templomába, ahol a mondabeli szekeret őrizték, majd elmondták neki a hozzá fűződő jóslatot. Sikertelen próbálkozások után Nagy Sándor mindenki számára váratlan lépésre szánta el magát. Kirántotta kardját és így kiáltott fel: „*Nem számít, hogyan bomlik szét!*” - és kardjával szétvágta a csomót. Ezzel vagy kijátszotta a jóslatot, vagy beteljesítette; mindenesetre megoldotta a feladatot, és Ázsia ura lett!

A valóság olyan, mint a gordiuszi csomó. A *leegyszerűsítés* azt mondja: nem is olyan bonyolult ez a csomó! És úgy tesz, mintha kioldotta volna. A *hit egyszerűsége* viszont elismeri a csomó kibogozhatatlanságát, és egyszerűen átvágja azt. Kisgyermekként hisz. Nem tagadja a csomót, hanem az egyszerűséghez folyamodik, hogy az Atya felfedhesse előtte a titkokat. Credo ut intelligam, mondja Augusztinus: hiszek hogy értsek! A világ a gyermekként hívő számára ezután is összetett marad, de már tudja, hogyan tud keresztülhatolni rajta. Az értelmiségi megmenekülésének útja tehát nem az intellektuális öngyilkosság, hanem éppen a tudás komplexitását elismerő gyermeki hit. Nem a leegyszerűsítés, hanem az egyszerűség.